

C-40/20. sz. ügy**Az előzetes döntéshozatal iránti kérelemről a Bíróság eljárási szabályzata
98. cikkének (1) bekezdése alapján készített összefoglalás****A benyújtás napja:**

2020. április 23.

A kérdést előterjesztő bíróság:

Consiglio di Stato (Olaszország)

Az előzetes döntéshozatalra utaló határozat kelte:

2020. január 30.

Fellebbezők:

AQ

BO

CP

Ellenérdekű felek:

Presidenza del Consiglio dei Ministri

Ministero dell'Istruzione, dell'Università e della Ricerca – MIUR

Università degli studi di Perugia

Az alapeljárás tárgya

Fellebbezések, amelyeket a Tribunale Amministrativo Regionale per l'Umbria (Umbria tartomány közigazgatási bírósága, Olaszország; a továbbiakban: TAR Umbria) azon ítélete ellen terjesztettek a Consiglio di Stato (államtanács, Olaszország) elé, amellyel a TAR Umbria elutasította azokat a kereseteket, amelyeket a fellebbezők az Università di Perugiának azon értesítései ellen terjesztettek elő, amelyekkel az elutasította a fellebbezőknek az ezen az egyetemen határozatlan időre történő foglalkoztatásukra irányuló felvételi eljárások megindítása iránti kérelmeit, valamint amellyel elutasította azokat a kereseteket, amelyeket a fellebbezők a Ministro per la semplificazione e la pubblica amministrazione (az egyszerűsítésért és a közigazgatásért felelős

miniszter, Olaszország) által e tekintetben elfogadott 3/2017. sz. körlevél ellen terjesztettek elő, és amelyek továbbá annak megállapítására irányultak, hogy a fellebbezők jogosultak arra, hogy kutatóként határozatlan időre foglalkoztassák őket, és óraadó tanárként történő tartós foglalkoztatás céljából alávessék őket a legge n. 240 del 2010 (2010. évi 240. sz. törvény) 24. cikkének 5. bekezdése szerinti értékelésnek.

Az előzetes döntéshozatalra utalás tárgya és jogalapja

Az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvére is tekintettel a legge del 30 dicembre 2010, n. 240 (2010. december 30-i 240. sz. törvény) 24. cikke 5. és 6. bekezdésének az 1999/70/EK irányelvben szereplő, a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló keretmegállapodásnak az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikkével összefüggésben értelmezett 4. szakaszával való összeegyeztethetősége.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

Az egyenértékűség és a tényleges érvényesülés elvére is tekintettel ellentétes-e az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelvben szereplő keretmegállapodás „A megkülönböztetés [helyesen: hátrányos megkülönböztetés] tilalmának elve” címet viselő, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 20. és 21. cikkével összefüggésben értelmezett 4. szakaszával a [legge] n. 240 del 2010 (2010. évi 240. sz. törvény) 24. cikkének 5. és 6. bekezdéséhez hasonló olyan nemzeti szabályozás, amely elismeri, hogy a 24. cikk 3. bekezdésének b) pontja szerinti, határozott időre alkalmazott olyan kutatók, akiket a szóban forgó törvény 16. cikke szerint nemzeti szinten habilitáltak és a határozatlan időre alkalmazott olyan kutatók, akiket szintén nemzeti szinten habilitáltak, jogosultak és (a megfelelő erőforrások elkülönítése révén) lehetőségük van arra, hogy – az előbbieket esetében a szerződés lejártakor, az utóbbiak esetében pedig 2020. december 31-ig – óraadó tanárként történő tartós foglalkoztatás céljából megfelelő értékelésnek vessék alá őket, ugyanakkor a 24. cikk 3. bekezdésének a) pontja szerinti, határozott időre alkalmazott és nemzeti szinten habilitált kutatók javára annak ellenére nem ismer el ehhez hasonló jogot vagy lehetőséget, hogy mindegyik esetben olyan munkavállalókról van szó, akik különbségtétel nélkül, ugyanazokat a feladatokat kötelesek ellátni?

A hivatkozott uniós jogi rendelkezések

Az ugyanebben a nemzeti eljárásban hozott, előzetes döntéshozatalra utaló korábbi határozatban foglaltak szerint – amelyre a kérdést előterjesztő bíróság visszautal – a hivatkozott uniós jogi rendelkezések a következők:

Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 155. cikke.

Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: 1999/70 irányelv); közelebbről az abban szereplő keretmegállapodás 4. és 5. szakasza, valamint az irányelv (3), (14) és (15) preambulumbekzdése.

A Kutatók Európai Chartájáról és a kutatók felvételi eljárásának magatartási kódexéről szóló, 2005. március 11-i bizottsági ajánlás (2005/251/EK).

A hivatkozott nemzeti rendelkezések

Az ugyanebben a nemzeti eljárásban hozott, előzetes döntéshozatalra utaló korábbi határozatban foglaltak szerint – amelyre a kérdést előterjesztő bíróság visszautal – a hivatkozott nemzeti rendelkezések a következők:

Legge del 30 dicembre 2010, n. 240, «Norme in materia di organizzazione delle università, di personale accademico e reclutamento, nonché delega al Governo per incentivare la qualità e l'efficienza del sistema universitario» (az egyetemek megszervezésére, az egyetemi oktatókra és a felvételre, valamint a kormánynak az egyetemi rendszer minőségének és hatékonyságának növelése céljából adott felhatalmazásra vonatkozó szabályokról szóló, 2010. december 30-i 240. sz. törvény; a továbbiakban: 240/2010 törvény); különösen a 24. cikk 1–3., 5. és 6. bekezdése.

Decreto legislativo del 25 maggio 2017, n. 75, «Modifiche e integrazioni al decreto legislativo 30 marzo 2001, n. 165 (...)» (a[z] [...] 2001. március 30-i 165. sz., felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet módosításairól és kiegészítéseiről szóló, 2017. május 25-i 75. sz., felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet; továbbiakban: 75/2017. sz., felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet); különösen a 20. cikk.

A közigazgatásban való munkaszervezésre vonatkozó általános szabályok egységes szervezeti szövegéről szóló decreto legislativo del 30 marzo 2001, n. 165 (2001. március 30-i 165. sz., felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet; a továbbiakban: 165/2001. sz., felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet); különösen a 2017. június 22. óta hatályban lévő szöveg 3. cikkének 2. bekezdése és 36. cikke.

Decreto legislativo del 15 giugno 2015, n. 81, «Disciplina organica dei contratti di lavoro e la revisione della normativa in tema di mansioni (...)» ([...] a munkaszerződések rendszerszerű rendezéséről és a szakmai kötelezettségekre vonatkozó jogszabályok felülvizsgálatáról szóló, 2015. június 15-i 81. sz., felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet; a továbbiakban: 81/2015. sz., felhatalmazáson alapuló törvényerejű rendelet), amely átülteti az 1999/70/EK irányelvet a nemzeti jogba; különösen a 19. cikk tényállásra alkalmazandó és a decreto legge n. 87/2018 (87/2018. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet) által

történő módosítást megelőző változata és 2018. augusztus 12-től hatályos 29. cikk 2. bekezdésének d) pontja.

A tényállás és az alapeljárás rövid bemutatása

- 1 Az ugyanebben a nemzeti eljárásban hozott, előzetes döntéshozatalra utaló korábbi határozat közzétételét illetően – amely határozatra a kérdést előterjesztő bíróság a tényállás ismertetését illetően visszautal – a fellebbezők támogatása végett különböző szakmai szövetségek és szakszervezetek – az Associazione Professionale e Sindacale (ANIEF), a Federazione Lavoratori della Conoscenza (CGIL) és a Coordinamento Intersedi Professori Universitari di Ruolo (CIPUR) avatkoztak be a szóban forgó három eljárásba és azt kérik, hogy részt vehessenek a Bíróság előtti eljárásban.
- 2 Ezenfelül a fellebbezők újabb beadványt nyújtottak be, amelyben a TAR Umbria ítélete ellen előterjesztett három fellebbezésüket egy további közös jogalappal támasztották alá.

Az alapeljárásban részt vevő felek főbb érvei

- 3 A fellebbezők a fent említett további fellebbezési jogalappal az 1999/70 irányelvben szereplő keretmegállapodás 4. szakaszának és a hátrányos megkülönböztetés tilalma abban szereplő elvének a megsértésére hivatkoztak, tekintettel arra, hogy a 240/2010. sz. törvény 24. cikke 5. és 6. bekezdésének megfelelően nemzeti szinten habilitációt szereztek a második kategóriába tartozó óraadó tanár funkcióinak ellátására.

Az előzetes döntéshozatalra utalás indokainak rövid bemutatása

- 4 A kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt a 2018. október 25-i Sciotto ítéletre (C-331/17) utal, amelyben a Bíróság megállapította, hogy „mivel az alapügy tárgyát képező nemzeti szabályozás semmi esetre sem teszi lehetővé az opera- és szimfonikus zenei alapítványok tevékenységének ágazatában a határozott időre szóló munkaszerződések határozatlan időre szóló szerződésekévé való átalakítását, e szabályozás hátrányos megkülönböztetést hozhat létre az említett ágazat határozott időre alkalmazott munkavállalói és más ágazatok határozott időre alkalmazott munkavállalói között, mivel az utóbbiak, a határozott időre szóló szerződések megkötésére vonatkozó szabályok megsértése esetén, munkaszerződésük átminősítését követően a keretmegállapodás 4. szakaszának 1. pontja értelmében vett összehasonlítható határozatlan időre alkalmazott munkavállalókká válhatnak.”
- 5 A kérdést előterjesztő bíróság továbbá a 2019. június 20-i Ustariz Aróstegui ítéletre (C-72/18) utal, amelyben a Bíróság a saját ítélkezési gyakorlatára emlékeztetve megállapította, hogy „az »objektív okok« fogalma megköveteli,

hogy a megállapítást nyert egyenlőtlenséget a szóban forgó munkafeltételeket jellemző, pontosan meghatározott és konkrét tényezők megléte igazolja, abban az egyedi kontextusban, amelyben az felmerül, objektív és átlátható szempontokon alapulva, annak megvizsgálása érdekében, hogy ezen egyenlőtlenség valós igényeknek felel-e meg, alkalmas-e a kitűzött cél elérésére, és ahhoz szükséges-e. Az említett tényezők eredhetnek például azon feladatok különös jellegéből vagy sajátos jellemzőiből, amelyek ellátására a határozott időre szóló szerződéseket megkötötték, illetve – adott esetben – a valamely tagállam által elérni kívánt jogszerű szociálpolitikai célból”, ezért „a keretmegállapodás 4. szakaszának 1. pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint amilyen az alapügyben szerepel, és amely az illetménykiegészítésben való részesülést a határozatlan idejű munkaszerződés keretében, kinevezett köztisztviselőként foglalkoztatott oktatóknak tartja fenn, kizárva különösen a közszolgálat szerződéses alkalmazottjaként határozott idejű munkaszerződés keretében foglalkoztatott oktatókat, amennyiben az említett kiegészítés folyósításának egyetlen feltétele meghatározott szolgálati idő eltöltése.”

- 6 A fellebbezők esetében a feltételezett hátrányos megkülönböztetés a munkavállalók ugyanazon ágazatában, az egyetemi kutatók ágazatában történt.
- 7 A kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy az egyetemi kutatóknak a jogrendben előírt három kategóriája – vagyis a 240/2010 törvény 24. cikke 3. bekezdésének a) pontja által szabályozott típusba tartozó szerződéssel rendelkező kutatók (a továbbiakban: „A” típusú kutatók), a 240/2010 törvény 24. cikke 3. bekezdésének b) pontja által szabályozott típusba tartozó szerződéssel rendelkező kutatók (a továbbiakban: „B” típusú kutatók), és a határozatlan időre alkalmazott kutatók – azonos feladatokat (oktatási tevékenységet, kiegészítő oktatási tevékenységet, hallgatói szolgálatot, kutatási tevékenységet stb.) lát el.
- 8 Annak ellenére azonban, hogy az „A” típusú kutatók a más kategóriákba tartozó kutatókkal egyező feladatokat látnak el, és ez utóbbiakkal azonos nehézségű és azonos kiválasztási szempontokon alapuló versenyvizsgát teljesítettek sikeresen, nincs lehetőségük arra, hogy a második kategóriába tartozó óraadó tanárként helyezkedjenek el, mivel a 240/2010. sz. törvény 24. cikkének 5. és 6. bekezdése alapján erre csak a kutatók másik két kategóriája jogosult. Ezenfelül a kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy ez utóbbi, a 6. bekezdésben előírt eljárás a decreto-legge del 29 ottobre 2019, n. 126 (2019. október 29-i 126. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet) 5. cikke 1. bekezdésének b) pontja szerinti meghosszabbítás révén 2021. december 31-ig alkalmazható.
- 9 Az „A” típusú kutató tehát a szerződésének lejártakor akkor is elveszíti a munkáját, ha nemzeti szinten rehabilitálták és az általa végzett tevékenység kedvező értékelése következtében a szerződését két évre meghosszabbították, anélkül, hogy ezt észszerű és hátrányosan nem megkülönböztető igazolás támasztaná alá.
- 10 Ezenfelül a szóban forgó feltételezett hátrányos megkülönböztetést az óraadó tanárok felvételére vonatkozó, a decreto ministeriale n. 364 del 2019 (2019. évi

364. sz. miniszteri rendelet) által bevezetett rendkívüli tervek hatása is súlyosabbá teszi, amelyek a szakmai előmenetelnek a nemzeti szinten habilitált és határozatlan időre alkalmazott kutatók részére való fenntartását célozzák.

- 11 A fentiekre figyelemmel a kérdést előterjesztő bíróság úgy határozott, hogy előzetes döntéshozatal céljából a Bíróság elé terjeszti a fent említett további kérdést, amely kiegészíti az ugyanebben a nemzeti eljárásban az ugyanezen bíróság által hozott korábbi határozatban megfogalmazott kérdéseket.

MUNKADOKUMENTUM